

AM verò id certissimum
 est, quod, de Musicorum
 in Ecclesia instrumento-
 rum usu, publico & elegantissimo
 scripto adseruisti, Vir Nobilissime.
 Quidnî enim pro tam illustri be-
 neficio ita gratias tibi agam, qui &
 sic debeo, & aliter non possum?
 Nec enim hujus argumenti tui
 sententiam ad me transmittere
 tantùm dignatus es, sed etiam,
 quod meritò pluris facio, ipsam
 persuasisti. Memineram, cum tua
 legerem, Justinî Martyris, qui in-
 ter primos & sanctissimos patrum
 Christianorum, sive ætatem vi-
 deas, sive eruditionem, censetur.
 Is, ubi de Musica, quæ Christia-
 norum

norum Ecclesias decet, agit, assue-
 tas ethnicorum scenis fides, can-
 tusque inanimatorum organorum
 pariter cum saltationibus & cro-
 talis, ab ecclesia perpetuò vult exu-
 lare. Addit interim, eodem loco,
 placere sibi, ut in Christianorum
 cœtibus relinquatur ἡ ψῆσις τῶν ὀργάνων.
 Quæ autem est illa lau-
 data ψῆσις; Ipsa illa, quam tu tot
 rationum pietate commendasti.
 Illa, quam religiosam mulcedi-
 nem, ad Donatum, vocat Cypria-
 nus. Illa, cujus, ut & Organi tui,
 meminit Prudentius;

*Quidquid in ære cavo reboans tuba
 curva remugit;*

*Quidquid in arcano vomit ingens
 spiritus haustu;*

*Quidquid casta chelys; quidquid te-
 studo resultat;*

B 4

ORGA-

ORGANA disparibus calamis quod
consona miscent;

Æmula pastorum quod reddunt vo-
cibus antra;

Christum concelebrat, *Christum* sonet;
omnia *Christum*

Muta etiam fidibus sanctis animata
loquantur.

A quâ veterum pietate multis pas-
sibus defleximus; ex quo Musico-
rum instrumentorum concentu,
in Christianorum templis, non cæ-
leste aliquod, sed vanum argu-
mentum; non animos, sed aures
intramus. Quod nisi sit prostitue-
re fana nostra, quid sit nescio. Hoc
interim scio, & imprimis id debeo
tibi; ut magna & stupenda quæ-
dam Musicæ vis est in animos hu-
manos, ita cum incredibili con-
iunctam esse hominum utilitate, si
in

in divino & Christiano argumen-
to occupetur. Sæpè ego experien-
do didici, intimos sensus meos hac
ratione, vel maximè commoveri.
Si enim mutatâ Musicâ, ut censuit
Plato, etiam Respub. mutantur;
(quo de argumento, à veterum aut
recentiorum nemine satis, quod
sciam, explicato, nonnulla olim
privatim mihi sum commentatus)
quantum illam posse credendum
est, cum majestate, & meditamen-
tis divinarum rerum, conjunctam,
ad conversionem, sive, ut ille lo-
quitur, purgationem animorum?
Quid quod, ut tu quidem, sicut
alia omnia, censes rectissimè, po-
puli in ecclesiis nostris non tam
canentis ferè, quàm boantis, in-
temperies, solo Organorum, de
quibus agis, beneficio possit pro-

B 5 fligari?

figari? Est quidem in templis nostris, & cæteris præit Phonaſcus aliquis, vocisque, ut Varronis verbis utar, fuscitabulum,

Cantantiumque gallus gallinaceus;
non tamen rarò contingit, ut rugitum audias, ubi hymnum expectas, postquam sine ordine ac lege

*Insonuere cava gemitumque dedere
cavernæ.*

Quidnî enim hæc experto tibi & testato sic exponam? Agnosco quidem turpissimæ hujus *αἰτίας* causſam in imperitia populi, & illa multitudine ac varietate modorum, qui longè diversissimi in Psalteriis nostris deprehenduntur. Sed interim ita mihi persuasum est, eam varietatem vel maximè esse necessariam. Quod Carolus
ille

ille Magnus non ignoravit. Cum enim eâ tempestate Gregoriana Musica maximè vigeret, quæ non omnibus modis in Ecclesiis locum concedebat, ille, incredibili diligentia, singulorum modorum vim ac leges propiùs investigans, diversos, qui antea in usu non erant, invexit, quibus Ecclesia Dei omnis argumenti hymnos commodiùs exprimere posset. Ac sanè plurima in sacris Litteris, Psalmis imprimis, offeruntur, quæ non bene iisdem modis, sed multò meliùs aptiusq; hoc quam alio exponuntur. In caussa sunt varii animorum motus variique affectus, qui pro argumenti diversitate legentibus offeruntur. Quis enim est, qui non sentiat, nunc rapi animos in sanctissimum quemdam furorem;

nunc

nunc iterum reddi placidiores; nunc dejici in mœrorem & singultus; nunc iterum inde in spem, lætitiã, inque cœlestem amorem abripi, attolli? Quæ omnia qui iisdem modis obtineri & præstari posse existimat, nã ille, meo saltem iudicio, dissentit à ratione. Nec proinde laudare possum Anglorum institutum, qui intra arctas nimis angustias illud tam latè exporrectum, & variegatum argumentum cohibuere. Nec quidquam obstat, quò minus te sequamur. qui ad imperitiã vulgi in ordinem redigendam, ad incendendum ardorem animorum, eam Organorum vim, ac usum commendasti, ac gravissimis rationibus asseruisti, ut nihil nobis addendum supersit, præter ad sensum, &

& ea vota, quæ summis virtutibus
 tuis debentur. Tuo enim inge-
 nio omnem gloriam illustrium
 litterarum, tua humanitate erudi-
 tos, tuis denique curis omnem
 hanc Rempubicam agnoscimus
 maximè juvari. Deus te quàm
 diutissimè incolumem superesse
 velit, Vir Nobilissime. Lugd.-Bat.
 Febr. xx. Anno c1o 1o c xli.

Illustri tuo nomini

obstrictissimus

M. ZVERIVS BOXHORNIVS.

Nobi-